

KOMMUNEDELPLAN FOR

KULTUR, FYSISK AKTIVITET OG FOLKEHELSE

I ETNEDAL KOMMUNE

2013 – 2021

FORORD

Siden 1996 har Etnedal kommune hatt egen kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet i henhold til krav om tildeling av spillemidler. Fra 1989-96 hadde kommunen en kulturplan som omfattet områdene kultur, idrett og fritid. I forbindelse med revidering av *Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2008-2011* vedtok kommunestyret at den nye kommunedelplanen igjen også skal omfatte kulturområdet (sak 013/11). Med innføring av folkehelseloven og forskrift til denne er det videre naturlig at planen tar fatt i folkehelseaspektet i tilknytning til feltene. Kultur og idrett har en høy og ufravristelig egenverdi, men samtidig må en i styringssammenheng være klar over områdenes betydning i det forebyggende helsearbeidet. Formålet med planen er at kommunen skal ha et oppdatert og hensiktsmessig styringsverktøy som skal være retningsgivende for kommunens engasjement på områdene kultur, idrett og friluftsliv. Tiltakene sees i lys av forebyggende helsearbeid.

Planarbeidet er gjennomført i henhold til føringer i Plan- og bygningsloven. Arbeidsgruppa for utarbeidelse av planen har bestått av: kultursjef Gabrielle Becker, assisterende rådmann Siri Sjøvik, representant fra Etnedal idrettsråd Tor Bjørnødegård og representant fra Etnedal kulturråd Inger Toril Holte Breien. Referansegruppa har bestått av: folkehelsekoordinator, kulturskolerektor, biblioteksjef, miljøkonsulent, næringskonsulent, representant fra råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne, barnerepresentant, ungdomsrådet, eldrerådet, friluftslivsorganisasjonene og Oppland fylkeskommune.

Det har vært et mål at alle som ønsker det skal få mulighet til å komme med innspill til planarbeidet. Oppstart av planarbeidet og anmodning om å komme med innspill har vært annonsert i lokale papirmedia, digitale media, gjennom plakater/informasjonskriv og gjennom direkte kontakt med utvalgte grupper. Det er avholdt egne møter med referansegruppa, brukergrupper, fagpersoner, tverrsektorielle fora og enkeltpersoner. Arbeidsgruppa har lagt vekt på oppsøkende arbeidsmetoder for å sikre innspill fra særlig relevante grupper. Det har kommet inn mange innspill og engasjementet har vært godt.

INNHold

FORORD

1. RAMMEVILKÅR OG MÅLSETTINGER	5
1.1. STATLIGE FØRINGER FOR OMRÅDENE	5
1.2. SIGNALER FRA OPPLAND FYLKESKOMMUNE	6
1.3. REGIONALT SAMARBEID	6
1.4. KOMMUNALE FØRINGER OG AVGRENSING AV PLANEN	7
1.5. MÅL OG STRATEGIER	8
2. STATUS OG BEHOV	9
2.1. KOMMUNAL ORGANISERING OG RESSURSBRUK	9
2.2. IDRETT OG ANNEN ORGANISERT FYSISK AKTIVITET	10
2.2.1. Frivillige lag og foreninger, idrettsrådet	10
2.2.2. Idrettsanlegg og nærmiljøanlegg	11
2.2.3. Etnedal Extreme	11
2.2.4. Fysak	11
2.2.5. Profesjonell idrett	11
2.3. FRILUFTSLIV OG ANNEN EGENORGANISERT FYSISK AKTIVITET	12
2.3.1. Skiløyper	12
2.3.2. Turstier	12
2.3.3. Sykkeltier	12
2.3.4. Jakt og fiske	12
2.3.5. Rekreasjonsområder	12
2.3.6. Annen egenorganisert aktivitet	12
2.4. ORGANISERTE KULTURAKTIVITETER	13
2.4.1. Frivillige lag og foreninger, kulturrådet	13
2.4.2. Kulturhus og andre anlegg for kulturaktiviteter	14
2.4.3. Biblioteket	14
2.4.4. Kulturskolen	15
2.4.5. Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken	15
2.4.6. Kulturarrangement	15
2.4.7. Ungdomsklubben og ungdomsrådet	16
2.4.8. Kultur- og kunstproduksjon	16
2.5. KULTURMINNER	16
2.5.1. Fornminner	17
2.5.2. Nyere tids kulturminner	17
2.5.3. Kulturseverdigheter	17
2.5.4. Immaterielle kulturverdier	17
2.6. ETNEDAL AKTIV OG ETNEDAL NÆRMILJØSENTRAL	18
2.7. KULTUR OG NÆRING	18
2.8. REGIONALT SAMARBEID	19
2.8.1. Valdres Natur- og Kulturpark	19
2.8.2. Valdresmusea	19

2.8.3. Valdresbiblioteka	19
2.8.4. Valdres Scene	20
2.8.5. Annet	20
3. RESULTATVURDERING KOMMUNEDELEPLAN FOR IDRETT OG FYSISK AKTIVITET 2008-2011	20
4. UTFORDRINGER, PRIORITERINGER OG SATSINGSOMRÅDER	21
4.1. GENERELLE UTVIKLINGSTREKK	21
4.2. AKTIVITET	22
4.2.1. Organiserte aktiviteter	22
4.2.2. Egenorganisert aktivitet og friluftsliv	23
4.3. BYGG OG ANLEGG	24
4.3.1. Samfunnshuset og nærmiljøet ved skolen / hallen	24
4.3.2. Kommunesenteret Bruflat	24
4.3.3. Idrettsanlegg	25
4.4. KULTURMINNER	26
4.5. KULTUR OG NÆRING	27
4.6. KOMMUNAL ORGANISERING OG ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	27
5. HANDLINGSPROGRAM FOR KULTUR, FYSISK AKTIVITET OG FOLKEHELSE 2013-2017	28
6. LANGTIDSPERSPEKTIVET	30
7. VEDLEGG	31
7.1. Kart over registrerte anlegg	
7.2. Skiløyper	
7.3. Sommerturstier	
7.4. Fornminner	
7.5. Nyere tids kulturminner	

Lundebrua

1. RAMMEVILKÅR OG MÅLSETTINGER

1.1. Statlige føringer for områdene

Kulturens stilling i samfunnet har de senere årene fått større oppmerksomhet. Både fagtidsskrifter, media og regjeringer har i økende grad lagt vekt på å formidle kulturens sentrale rolle for ulike samfunnsaspekt. Gjennom *Kulturløftet (2005-09)* presenterer regjeringen en visjon om at Norge skal være en ledende kulturnasjon hvor det legges vekt på alle deler av samfunnslivet. Fra 2014 skal én prosent av statsbudsjettet gå til kulturformål.

Kulturloven (2007) gir kommunene ansvar for å fremme og legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet (§4). Med det menes (§ 1a) å *skape, produsere, utøve, formidle og distribuere kunst- og andre kulturuttrykk*, (b) *verne om, fremme innsikt i og videreføre kulturarv*, (c) *delta i kulturaktivitet* og (d) *utvikle kulturfagleg kunnskap og kompetanse*.

I *Kulturutredningen 2014* anbefaler Enger-utvalget en videreføring av kulturløftet. Utvalget er opptatt av forholdene for den lokale kulturen og tilrår en styrking av den kulturelle grunnmuren.

Det understrekes at kultur har høy verdi i seg selv, men at den samtidig har stor betydning for andre samfunnsspørsmål som helse, integrering, læring og næringsutvikling.

Sammenhengen mellom kultur og helse har kommet sterkere i fokus gjennom innføring av *Folkehelseloven (2011)*. Lovens § 3b definerer folkehelsearbeid slik: *samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, eller som beskytter mot helsetrusler, samt arbeid for en jevnere fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen*.

Det flerkulturelle perspektivet fikk større plass i norsk kulturpolitikk gjennom *Soria Moria-erklæringen (2005)*, mens kulturens posisjon i skoleverket er styrket gjennom *Kulturskoleloven (1997)*, *Den kulturelle skolesekken (2002 og 2007)* og *Kunnskapsløftet (2006)*. Kultur og næringsliv knyttes stadig tettere sammen gjennom økt fokus på samarbeid og felles satsinger.

Idrett og fysisk aktivitet er blant områdene som engasjerer flest mennesker i fritiden. Som for kulturområdet, kreves det aktiv planlegging for å ivareta disse interessene i arealforvaltningen og for å få til en fornuftig tilrettelegging og organisering av de ulike aktivitetene. Staten har som mål å legge til rette for at flest mulig skal kunne utøve idrett og fysisk aktivitet. I St.meld. nr. 14 (1999-2000) *Idrettslivet i endring* fremheves et særlig ansvar for gruppene barn (6-12 år) og ungdom (13-19 år), og at disse er de viktigste målgruppene.

I tillegg til organiserte kultur- og idrettsaktiviteter er områdene friluftsliv og annen egenorganisert fysisk aktivitet viktige for å fremme god fysisk og psykisk helse. Formålet med *Friluftsloven (1957)* er å verne friluftslivets naturgrunnlag og å sikre allmennheten fri ferdsel og opphold i naturen, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som en helsefremmende, trivselskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet, bevares og fremmes. I St.meld. nr. 39 (2000-2001) *Friluftsliv – En veg til høgare livskvalitet* understrekes det at det er et nasjonalt politisk mål at alle skal ha mulighet til å drive friluftaktiviteter i nærmiljøet og naturen for øvrig.

I dagens samfunn vektlegges det at alle grupper skal kunne delta i aktiviteter på likeverdig grunnlag. Full integrering og inkludering for alle er et overordnet mål for staten (jfr. St.meld.nr. 8 (1998-99) *Deltaking og likestilling*). Rundskriv T-5/98 *Tilgjengelighet for alle* utdypet hvordan kommunene skal ivareta målsettingen. Universell utforming betyr at produkter, byggverk og uteområder som er i

allminnelig bruk, skal utformes på en slik måte at alle mennesker skal kunne bruke dem på en likestilt måte så langt det er mulig uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler.

Kultur- og kirkedepartementet signaliserer at miljømessige og estetiske aspekter skal ivaretas ved planlegging og bygging av idrettsanlegg (V-0891 og V-0896).

Kommunedelplan for kultur, fysisk aktivitet og folkehelse 2013-2021 bygger på tidligere vedtatt *Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2008-2011*. Fra 1995 har det foreligget krav om godkjent kommunedelplan for idrettsanlegg for tildeling av spillemidler. Gjennom rettleder *Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet (2000)* signaliserte Kultur- og kirkedepartementet en større vektlegging av både organisert og egenorganisert aktivitet. Rettlederen fra 2007 retter søkelyset mot planens kvalitet som styringsverktøy og gir føringer for planinnholdet.

Foreliggende plan skal være et av kommunens styringsverktøy i realiseringen av forventningene samfunnet og lover og forskrifter stiller.

1.2. Signaler fra Oppland fylkeskommune

Oppland fylkeskommune fremhever i *Regional planstrategi 2012-2016* behovet for å skape et samfunn som er attraktivt. Dette inkluderer blant annet utvikling av sentra med mangfold av aktiviteter og tilbud. I sterkere grad enn tidligere ønsker fylkeskommunen å se på idrett som et ledd i regional utvikling og som et verktøy for å jobbe mot visjonen om et attraktivt og konkurransedyktig fylke (*Strategiplan for idrett (2012)*). Konkrete fokusområder er en sterk og mangfoldig lokalidrett, samt gode og oppdaterte idrettsanlegg.

I *Regional plan for folkehelse i Oppland 2012-2015 – Handlingsprogram* oppfordrer fylkeskommunen til å sette folkehelse på dagsordenen og til å tilrettelegge for sunne levevaner og til at alle kan være med.

1.3. Regionalt samarbeid

Etnedal er en liten kommune og ser fordeler ved å samarbeide med nabokommuner for at tjenestetilbudet til innbyggerne skal bli godt og dekkende. Dette gjelder også for områdene kultur, idrett og friluftsliv. Valdreskommunene har tradisjon for samarbeid og er preget av en godt utviklet organisasjonsstruktur.

Blant hovedsatsingsområdene til samarbeidsorganet Valdres Natur- og kulturpark (VНК) finner en kultur, kulturminner og helsesatsingen Frisk i Valdres. I handlingsprogrammet nevnes spesielt satsing på regional folkehelsekoordinator, friluftsråd, festivalstrategi, kultur og næring, sceniske utøvere, billedkunst, ungdom, idrett og folkemusikk.

Hoppetaukonkurranse

1.4. Kommunale føringer og avgrensing av planen

I Etnedal kommunes planstrategi 2012-2016 fastholdes det at befolkningsutvikling og bosetting er tema kommunen skal ha som satsingsområde. I den forbindelse er det ønske om å gjøre kommunen attraktiv som bosted for ungdom, unge voksne og barnefamilier. Konkrete områder det skal arbeides med, er tiltak som blant annet:

- skaper bolyst
- bedrer livskvalitet og folkehelse
- utvikler kommunesenteret
- tilrettelegger for møteplasser og trivselstiltak
- har fokus på fritidstilbudet
- tilgjengeliggjør friluftaktiviteter

Kommunen styrer etter prinsippet balansert målstyring. Fire perspektiv betraktes i styringsmodellen; samfunnsperspektivet, bruker- og tjenesteperspektivet, organisasjons- og medarbeiderperspektivet og økonomiperspektivet. I det vedtatte overordnede styringskortet reflekteres parametrene planstrategien påpeker, og utdypes samtidig suksessfaktorer for arbeidet. Her fremheves blant annet:

- interkommunalt samarbeid
- verdiskaping basert på lokale ressurser
- samarbeid med lag og foreninger
- omdømmebygging
- tiltak i en tidlig fase
- god informasjon og brukerdiallog

Styringssystemet legger vekt på måling av forskjellige parametre for å kunne si noe om måloppnåelsen innenfor de ulike områdene. I den forbindelse gjennomføres det både interne målinger og eksterne brukerundersøkelser. 2011 fikk innbyggerne anledning til å uttale seg om det kommunale tjenestetilbudet - også for områdene kultur, idrett og friluftsliv. Målekortet gjennomgås årlig. Snittresultatet i 2011 lå på 4,5 poeng av 6 mulige. Det er en generell målsetting at måloppnåelsen er stabil eller økende.

Hensikten med *Kommunedelplan for kultur, fysisk aktivitet og folkehelse 2013-2021* er å ha et politisk vedtatt styringsverktøy for utvikling av områdene kultur, idrett og friluftsliv sett i lys av folkehelseperspektivet. Kommunen har tidligere hatt en plan som omfatter idrett og friluftsliv. Samfunnet og kommunen ønsker å øke fokuset på tilrettelegging og utvikling av kulturfeltet. I likhet med fysiske aktiviteter og idrett innehar kultur en høy og ufravristelig egenverdi. Kulturelle ytringer og opplevelser er med på å forme menneskets identitet og de kan være midler til erkjennelse, samhold og mestring. Gjennom kritiske uttrykksformer er kulturuttrykk en form for deltaking i demokratiet. I dagens utvidede kulturbegrep er også idrett og friluftsliv en inkludert del av kulturfeltet. I tillegg til sin egenverdi har kultur og fysisk aktivitet samtidig andre nytteverdier for samfunnet. Tilleggsverdier som helsefremmende aspekter, bedre oppvekst- og levevilkår, samt synergieffekter for næringslivet er viktige å ha med seg i den kommunale planleggingen. Jæmfør folkehelseloven er folkehelseperspektivet gjennomgående i planen.

Kommunen står overfor utfordringer når det gjelder bosetting, alderssammensetning og næringsutvikling. Planen og satsingen på det utvidede kulturområdet skal være et bidrag i arbeidet med å nå kommunens mål. Valgte strategier og tiltak for kultur og fysisk aktivitet skal være med å danne grunnlag som kan gi bedre levekår, bosetting og næringsutvikling i kommunen.

Planen uttaler seg overordnet retningsgivende og går ikke i dybden for områdene kulturskole, bibliotek og kulturminner. Etnedal kulturskole har utarbeidet egen administrativ plan for sitt område. For kulturminneområdet er arbeid med kartlegging av kulturminner igangsatt på regionalt nivå. Målsettingen er utarbeidelse av egen kulturminneplan for regionen Valdres. For bibliotek foreligger en regional plan.

Kommunedelplan for kultur, fysisk aktivitet og folkehelse 2013-2021 er utformet i samsvar med føringer og minstekrav fra Kultur- og kirkedepartementet. Den gir først en oversikt over statlige, fylkeskommunale og kommunale retningslinjer og signaler. Deretter skisseres hensikten med planen og kommunens mål i planperioden. I kapittel to gis det en beskrivelse av status og behov for fagområdet. Videre følger evaluering av foregående plan med vurdering av måloppnåelse. I kapittel fire gjøres det rede for spesielle utfordringer, prioriteringer og satsingsområder. Planen konkluderer med et konkret handlingsprogram for kommunens satsing på kultur og fysisk aktivitet for kommende fireårsperiode. Til slutt følger et blick på det langsiktige perspektivet. Kapittel sju består av vedlegg.

Kommunedelplan for kultur, fysisk aktivitet og folkehelse 2013-2021 vedtas politisk. Handlingsprogrammet rulleres årlig i tilknytning til budsjettprosessen. Idrettsrådet og kulturrådet anbefaler prioritering av tiltakene. Tiltakene sees i sammenheng med langsiktige målsettinger. Hele planen revideres etter føringer i plan- og bygningsloven hvert åttende år eller ved behov. I evalueringsprosessen vurderes sammenhengene mellom vedtatt politikk med tiltak og grad av måloppnåelse.

1.5. Mål og strategier

For områdene kultur, fysisk aktivitet og folkehelse har Etnedal kommune som visjon

å skape økt livskvalitet for fastboende og tilreisende.

Hovedmålet er å legge til rette for at fastboende og tilreisende – uavhengig av kjønn, alder, kulturell bakgrunn og funksjonsevne - skal få oppleve og utøve kultur-, idretts- og friluftslivsaktiviteter.

I arbeidet med å nå hovedmålsettingen skal det i planperioden arbeides spesielt med følgende delmål og strategier:

Klatrefeltene i Etnedal i stor utvikling

- a) Videreføring av etablerte ordninger
- b) Tett samarbeid med lag og foreninger
- c) Økt fokus på vedlikehold og rehabilitering av eksisterende kultur- og idrettsanlegg
- d) Stimulere til økt aktivitet gjennom bedre synliggjøring og tilgjengeliggjøring av anlegg og aktiviteter
- e) Utvikling av turstinettet
- f) Systematisering av kulturminnearbeidet
- g) Tilrettelegge for uformelle møteplasser
- h) Arbeide for tettere samarbeid mellom kultur og næring
- i) Fortsatt utvikling av det regionale samarbeidet

2. STATUS OG BEHOV

2.1. Kommunal organisering og ressursbruk

Etnedal kommune har stillingsressurser på totalt 436 % i direkte tilknytning til feltene kultur, idrett, friluftsliv og folkehelsearbeid. Ressursene er fordelt slik:

Funksjon	Stilling	Ansvar
Kultursjef	50%	Kultur, idrett, ungdoms- og fritidsaktiviteter
Biblioteksjef	50%	Biblioteket
Ungdomsarbeider	15%	Etnedal ungdoms- og fritidsklubb
Ungdomsarbeider	15%	Etnedal Extreme
Driftsoperatør	15%	Etnedalshallen
Miljøkonsulent	15%	Stier, løyper, friluftsliv
Kulturskolerektor	40%	Kulturskolen, oppvisning
Kulturskolelærere	170%	Undervisning
Frisklivsveileder	40%	Frisklivsentral
Folkehelsekoordinator	20%	
Fysak i skolen	6%	

Alle stillingene i sektoren er små, fra halve stillinger og nedover, og stillingene er fordelt på mange ulike ansatte. Det er godt samarbeid og dialog mellom en del av aktørene, blant annet gjennom tverrfaglig styringsgruppe for folkehelse, tverrsektoriell gruppe for barn og unge og samfunnsgruppa. Det finnes også et administrativt forum for Den kulturelle skolesekken.

Dialog mellom innbyggerne og kommunen er organisert gjennom brukerfora som idrettsråd, kulturråd, ungdomsråd, elderråd og råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Videre er det nedsatt en komité for Etnedalsdagane.

Kommunen benytter i tillegg til personalressurser ulike virkemidler for å stimulere til et godt og variert kultur- og aktivitetstilbud til innbyggerne. Det benyttes både direkte og indirekte virkemidler. Kommunen er aktiv i bygging, rehabilitering, vedlikehold og drift av idretts- og kulturanlegg. Det følges et prinsipp om at lokale lag og foreninger skal ha vederlagsfri tilgang til å benytte kommunale anlegg. Dette gjør den finansielle terskelen lavere for etablering av organiserte aktiviteter.

Dette er en valgt strategi både for å tilrettelegge for gode idretts- og kulturopplevelser, og også som en satsing i det forebyggende folkehelsearbeidet.

Videre er informasjonsarbeid et vesentlig element og virkemiddel i opprettholdelsen og utviklingen av et godt kultur-, idretts- og friluftslivstilbud. Informasjon om tilskuddsordninger, anlegg/lokaler, lag/foreninger, aktivitetstilbud og friluftsområder er en forutsetning for å skape deltakelse og medvirkning.

Utover dette deler kommunen ut ulike priser og direkte støtte til drift av lag og foreninger.

Tabellarisk oppsummeres virkemiddelbruken slik:

Virkemiddel	Omfang
Bygging/rehabilitering/vedlikehold/drift av kultur- og idrettsanlegg	Etnedalshallen, samfunnshuset, ulike nærmiljøanlegg ved skolen, svømmebasseng, ungdomsklubben, trimrom, ulike nærmiljøanlegg i sentrum, badeplasser, orienteringskart
Stier og løyper	170.000,- løypekjøring og stirydding
Kulturmidler	245.000,- driftstilskudd til lokale lag
Midler til ungdoms- og idrettsadministrasjon	20.000,- tilskudd til lag med høye adm.kostn.
Folkemusikk i notid og fremtid	5.000,- tilskudd til Kultursekk-produksjoner
Kulturpris	5.000,-
Idrettspris	5.000,-
Byggeskikkpris	25.000,-. Deles ut hvert 5. år.
Informasjonsarbeid	Hjemmeside, aktivitetskalender, annonsering, brukerråd, e-post, kart, informasjonsmateriell.

Flertallet av tilskuddene har vært uendrede over flere år og gjennom hele forrige planperiode.

2.2. Idrett og annen organisert fysisk aktivitet

2.2.1 Frivillige lag og foreninger, idrettsrådet

Etnedal har seks idrettslag med følgende medlemstall og aktiviteter registrert i 2012:

Lag	Medl.	Herav unge	Aktiviteter
Etnedal idrettslag	232	85	Turn, volleyball, innebandy, håndball, aerobic, orientering
Etnedal fotballklubb	146	104	Fotball
Etnedal skilag	242	104	Langrenn, hopp
Etnedal skytterlag	410	42	Skyting, jakttrening
Dalsfjord idrettslag	73	34	Fotball, sykling, ski, fjellturer
Høljarast idrettslag	93	31	Fotball, sykling, ski
Sum	1196	400	

Flere av medlemmene er aktive i mer enn ett lag og kan dermed være registrert mer enn én gang. Selv om det tas høyde for dette, er antall aktive likevel relativt høyt sett i forhold til innbyggertallet. Medlemstallene har vist en økende tendens de siste årene.

Alle idrettslagene er aktive i idrettsrådet. Dialogen og samarbeidet mellom lagene og mellom lagene og kommunen er godt og tett.

Andre lag som ikke er registrert som tradisjonelle idrettslag tilbyr et supplerende utvalg av aktiviteter hvor trim og bevegelse er en naturlig del av innholdet.

2.2.2. Idrettsanlegg og nærmiljøanlegg

I Etnedal er det ved utgangen av 2012 registrert 48 anlegg i idrettsanleggsregisteret (se www.idrettsanlegg.no). Anleggene er tilknyttet følgende aktivitetsområder:

Type anlegg	Antall	Kommentar
Fotball	7	
Ski	11	(herav 2 nedlagt)
Orientering	6	(herav 1 nedlagt)
Skyting	5	
Friluftsanlegg	11	
Flerbrukshus	2	(hallen og samfunnshuset)
Annet	6	

Det er primært anlegg som er registrert i spillemiddelsammenheng som er oppført i registeret. Oversikten er derfor ikke fullstendig for friluftslivsområdet. Geografisk er anleggene godt fordelt i kommunen, med en større andel ved skole- og sentrumsområdet. Det er også en god fordeling av typer anlegg for de idrettene som er relevante for en kommune som Etnedal. De fleste av anleggene er i god stand, mens enkelte har et tydelig behov for oppgradering. Det finnes ingen riksanlegg i kommunen.

2.2.3. Etnedal Extreme

Gjennom Etnedal Extreme tilbyr kommunen et alternativt aktivitetstilbud til ungdom som ikke deltar i annen organisert aktivitet. Tiltaket skal sette fokus på de naturgitte mulighetene som finnes i kommunen. Aktivitetene skal primært foregå utendørs og bære preg av spennende fysiske utfordringer. Antall deltakere varierer mellom 4-25 per aktivitet. Det registreres at deltakerne i stor grad er ungdom som allerede er aktive i organisert idrett og kultur. Oppslutningen har vært synkende det siste året.

Etnedal Extreme

2.2.4. Fysak

Etnedal skule har timeplanfestet fysak hver uke. Alle elever fra 5.-10. trinn har tilbud om 3 økter à 30 minutter fordelt på 3 dager, totalt 1,5 timer per uke med fysisk aktivitet i tillegg til gymfaget. Skolen har også flere hel- eller halvdagsopplegg med fysisk aktivitet, for eksempel friidrettsdag, fjelltur, skidag osv.

Ansatte i kommunen har tilbud om å benytte inntil 30 minutter av sin arbeidstid til fysisk aktivitet per uke.

2.2.5. Profesjonell idrett

Ingen lag tilbyr trening til profesjonelle utøvere. Enkeltutøvere innen ski og vektløfting har hevdet seg på nasjonalt nivå.

2.3. Friluftsliv og annen egenorganisert fysisk aktivitet

2.3.1. Skiløyper

Etnedal kommune har et omfattende skiløypenett som kommer både fastboende og hytteeiere til gode og gir rike muligheter for både trening og friluftsliv. Løypene har hovedsakelig utgangspunkt i de større hytteområdene, men det er også løyper tilrettelagt i nærheten av boligkonsentrasjoner som Moajordet, Bruflat og Etnedal skule. Totalt prepareres ca. 300 km skiløyper med snøscooter eller tråkkemaskin, og løypene varierer fra snaufjell til skogsområder og med varierende kupering og vanskelighetsgrad.

Det er utarbeidet kart og informasjonsmateriell for skiområdene.

2.3.2. Turstier

Turstinettet er som skiløypene hovedsakelig i fjellområdene og med utgangspunkt fra de større hytteområdene. Mange stier er merket og skiltet, og det arbeides for tiden med rydding, merking og skilting av flere stier. Som for skiløypene ligger det også her store muligheter for trening og friluftsliv for både fastboende og hytteeiere. Tilrettelegging av turstier nær boligområder i kommunen er en prioritert oppgave og viktig i folkehelsesammenheng.

Bedre kart- og informasjonsmateriell skal utarbeides. Fokus på bedre tilgjengelighet i utvalgte områder bør økes.

2.3.3. Sykkeltier

Det er gjort noe skilting av sykkelruter i kommunen i regi av Valdres Destinasjon. Disse rutene følger hovedsakelig eksisterende vegnett. Tradisjonelle gang- og sykkelveger er det lite av i kommunen.

Dette legger noen begrensninger for ferdsel til hverdagsaktiviteter langs hovedvegene i dalen.

Mulighetene for sykkelturner på lite trafikkerte skogs- og stølsveger er store i Etnedal.

Etablering av bedre gå/sykle-muligheter mellom skole/samfunnshus/hall og sentrum kan gi gode trivsels- og helsegevinster.

2.3.4. Jakt og fiske

Jakt og fiske er en fritidsaktivitet som engasjerer mange fastboende og besøkende i Etnedal. De siste årene har antall jegerdagsverk i forbindelse med elgjakta ligget på ca 2000. I tillegg kommer jakt på annet storvilt og småvilt. Dette er et viktig bidrag til fysisk aktivitet for mange. Tilbudet innenfor småviltjakt er ikke organisert. Her er det potensial for utvikling.

Fiskemulighetene er gode og godt organisert gjennom fiskeforeninger i store deler av kommunen. Destinasjonen arbeider for utvikling og samordning av tilbudet for friluftsfisket.

2.3.5. Rekreasjonsområder

Fjellområder, skogsområder, stølsområder og Etna er i seg selv viktige rekreasjonsområder enten det er tilrettelagt for det eller ikke. Det finnes imidlertid enkelte tilrettelagte områder for rekreasjon/rast rundt om i kommunen. Bruken av disse er noe varierende. Noen av de viktigste er Etna camping, Lundebraua, Hellefossen, Sandevja og enkelte rasteplasser langs fylkesvegene. Det er behov for regelmessig rydding og vedlikehold av disse områdene.

2.3.6. Annen egenorganisert aktivitet

Kommunen er preget av store avtander og et lite utviklet kollektivtransporttilbud. Samtidig er en stor andel barn og unge aktive i organiserte aktiviteter på ettermiddags- og kveldstid. Dette medfører at

foreldre i stort omfang transporterer sine barn til og fra aktiviteter. Hoveddelen av disse foregår på samfunnshuset og i Etnedalshallen. Det observeres at sjåførene i økende grad benytter anledningen til turgåing, skigåing eller annen form for trim i ventetiden.

For ungdom er det etablert et eget treningsrom lokalisert på Bruflat vegg i vegg med ungdomsklubben. Det inneholder 13 ulike apparater for de fleste muskelgrupper og noe småutstyr som vekter, matter og lignende. Treningsrommet er åpent for alle, men har nedre aldersgrense på 16 år.

Bruken av apparatene er gratis for brukerne. Rommet har behov for enkel oppgradering.

Padling i Etna og klatring for amatører og profesjonelle har vist seg å være attraktive aktiviteter for tilreisende. Innenfor disse feltene ligger det potensial for ytterligere aktivitet og utvikling, også i næringssammenheng.

2.4. Organiserte kulturaktiviteter

2.4.1. Frivillige lag og foreninger, kulturrådet

Etnedal har relativt mange frivillige lag og foreninger innenfor virkeområdene kultur og fritid. Kulturkontoret har registrert følgende lag, medlemstall og aktiviteter i 2012:

Lag	Medl.	Andel unge	Aktiviteter/kommentarer
<i>Musikk, sang, dans etc.</i>			
Bruflat Musikklag	18	0	Korpsmusikk
Bruflat Sangkor	25	0	Korsang
Eldorado Barnesangkor	17	17	Korsang
Etnedal Seniordans	15	0	Dans. Avdeling i helselaget
Etnedal spel- og dansarlag	0	0	For tiden ingen aktivitet
Etnedal Trekkspillklubb	5	0	Trekkspill- og toradermusikk
Frídom Ungdomslag	64	26	Barneleikarring, teater, dans, annet
Honning og Rigabalsam	8	0	Sang og musikkgruppe
Juniorgjengen	18	18	Musikk, sang, aktiviteter
Seinaste laget	6	0	Musikkband
<i>Andre aktiviteter</i>			
Bruflat Badstu	15	0	
Bruflat Sokneråd			
Etnedal Helselag	263		Forebygging, kurs, trim- og aktivitetstilbud, informasjonsarbeid
Etnedal Hesteavlslag	47	2	
Etnedal Historielag	64	0	
Etnedal Husflidslag	24	0	Håndarbeid og husflid
Etnedal Jeger- og fisk	33	10	Friluftaktiviteter
Etnedal Mållag	31	0	
Etnedal pensjonistlag	60	0	

Etnedal Røde Kors	71	16	
Etnedal Turlag			For tiden liten aktivitet
Etnedalsheimens Venner	6	0	
Misjonselskapene			Drifter menighetshuset
NFU Etnedal	28	1	Medlemmer også fra Sør-Aurdal
Nord-Etnedal Sokneråd			
Valdres Fotoklubb	15	0	
Vennelaget for Etna Mølle	45	0	
Sum	845	90	

I tillegg er det registrert 12 grendehus og velforeninger. Flere av medlemmene er aktive i mer enn ett lag og kan dermed være registrert mer enn én gang. Det er stor variasjon på aktivitetsnivået i de enkelte lagene. 20 lag fra kulturområdet er aktive i det lokale kulturrådet som ble opprettet i 2010. Dialogen og samarbeidet mellom lagene og mellom lagene og kommunen er godt og har økt betydelig etter opprettelsen av rådet.

Flere av idrettslagene og kulturlagene tilrettelegger deler av sine aktiviteter for personer og grupper med spesielle behov.

Honning og Rigabalsam

2.4.2. Kulturhus og andre anlegg for kulturaktiviteter

I kommunen finnes det flere ulike husrom og arenaer for kulturaktiviteter. Flerbrukshallen nyttes i tillegg til idrett også til større kulturarrangement. For mindre kulturtilstelninger er samfunnshuset egnet, men dette har behov for oppgradering. Kulturskolen har tilhold ved skolen og disponerer relativt gode lokaliteter. Lokale frivillige lag og foreninger har vederlagsfri tilgang til nevnte bygg og lokaler.

Det finnes seks grendehus i kommunen som det frivillige kulturlivet kan benytte. Enkelte av disse har oppgraderingsbehov. Menighetshuset befinner seg i kommunesenteret og fungerer delvis som grendehus og kulturarena. 17. mai feires på Bruflat. Det er mangel på faste lokaliteter til dette arrangementet.

2.4.3. Biblioteket

Flokebiblioteket er et gratis kultur- og informasjonstilbud til alle. Det har en grunnleggende folkeopplysende funksjon og er i utvikling for nye perspektiver på formidling. I Etnedal er biblioteket samlokalisert med kommunens servicetorg og følger i hovedsak samme åpningstider. Tilgjengeligheten til tjenesten er derfor relativt god. Biblioteket har en utvidet funksjon som møteplass og kulturarena. Det fysiske arealet er lite og begrenser potensialet. Avvik i forhold til universell utforming skal utbedres.

2.4.4. Kulturskolen

Etnedal har en fordel i kulturskolesammenheng ved at alle skoleelever i grunnskolen er lokalisert i samme skole og at kulturskolen befinner seg under samme tak. Kommunen har de senere årene økt ressursene i kulturskolen. Dette har ført til en økning i aktivitetstilbudet og en økning i elevtallet fra 47 i 2009 til 99 i 2012.

Tilbudet for skoleåret 2012/13 omfatter gitar, fele, torader, piano/keyboard, langeleik, trommer, kornett, tradisjonssang, kunsthag, trearbeid og teknisk kulturarbeid. 12 elever står på venteliste i kulturskolen, hovedsaklig på gitar og individuelt sangtilbud. Etnedal kulturskule har opplevd økning i andel elever fra ungdomsskolen og i andel gutter. Undervisningen blir gitt individuelt eller i gruppe. Kulturskolen har større grad av gruppeundervisning nå enn tidligere.

Etnedal kulturskule har det administrative ansvaret for instruktørressursen til Bruflat musikklag og Bruflat sangkor.

Kulturskolen har samarbeid med frivillige aktører innen kulturlivet i kommunen. Fridom Ungdomslag tilbyr samarbeid om teknisk utstyr og personal til opplæring innen teknisk kulturarbeid. Målet er å gi elever større innsikt i lyd- og lysteknikk for kulturarrangement, en viktig kompetanse å bygge opp for Etnedal. Kulturskolen, skolen og kulturkontoret har samarbeid på ulike plan og områder rundt blant annet Den kulturelle skolesekken, Ungdommens kulturmønstring og andre arrangement. Kulturskolen gir ved ønske og kapasitet underholdning på Etnedalsheimen, kommunestyremøter og andre tilstelninger i kommunen. Den arrangerer også egne konserter og arrangement som er med på å gjøre kulturtilbudet i Etnedal bredere.

2.4.5. Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken

Ordningen med Den kulturelle skolesekken er godt utviklet og vel etablert i Etnedal. Tilbudet om profesjonelle kulturopplevelser gis til alle elever i grunnskolen og til barn i barnehagene. Ordningen sikrer at de unge både kan oppleve og selv ta del i aktivitetene. Kommunen følger en egen treårig rammeplan på feltet.

Ordningen med Den kulturelle spaserstokken er relativt ny. Den er bygd opp etter mal for Den kulturelle skolesekken. Målet er å sikre eldre tilgang til og deltaking i profesjonelle kulturopplevelser. Begge ordningene er tilknyttet eksterne føringer og finansielle støtteordninger. Kultursekkene administreres av kulturkontoret.

2.4.6. Kulturarrangement

Det finnes flere faste idretts- og kulturarrangement i kommunen. Mange av disse har høy idrettslig og/eller kulturell egenverdi for innbyggerne og tilreisende både på deltakersiden og tilskuersiden. Videre er samhold og dugnadsånd rundt organisasjoner, arrangement og tiltak av stor betydning for den enkelte. I likhet med aktivitet i lag og foreninger, fungerer kultur- og idrettsarrangement som møteplasser for befolkningen. Fritidstilstelninger er dermed viktige elementer også sett i et folkehelseperspektiv.

Ragnhild Hemsing i Bruflat Kyrkje

Utover nevnte faktorer, gir en del arrangement betydelig inntekt til lag og foreninger. Enkelte har potensial for økning i næringsmessige ringvirkninger.

Følgende arrangement er regelmessige (kronologisk rekkefølge):

Arrangement	Publ./deltakere	Kultur	Idrett	Helse	Økon.	Næring
Ungdommens kulturmønstring	20/10	X		X		
Etnedal Sparebank Cup	2200/1000		X	X	X	
Jomfruslettreppet	100/400		X	X	X	X
17. mai	600/100	X		X	X	
Hesteslipet	1500/50	X		X	X	X
Etnedalshelg museet	350/40	X		X		
Bustenskjoldstevnet	900/700		X	X	X	X
Etnedalsdagane	2500/250	X		X	X	X
Toraderfestival	100/50	X		X		X
Tour de Synnfjell	100/35		X	X	X	X
Blåspretten	200/50		X	X		
Trafikksikkerhetsdag	80/40	X		X		X
Håndverksmesse	250/50	X		X		X
Kulturkvelden	150/50	X		X	X	

Kryssene antyder arrangementets betydning for de ulike områdene kulturopplevelse, idrettsopplevelse, folkehelse, økonomi for lag/grupper og næringsmessige ringvirkninger. Publikumstallene er anslag og varierer noe. I tillegg til de regelmessige arrangementene finnes det mange enkeltstående tilstelninger, aktiviteter og turer.

2.4.7. Ungdomsklubben og ungdomsrådet

Etnedal ungdoms- og fritidsklubb er kommunalt eiet og drevet. Om lag 40 ungdommer benytter tilbudet ukentlig. I tillegg til aktiviteter på klubbkvelder, er ungdomsklubben ansvarlig for gjennomføring av 2-3 årlige arrangement utenfor lokalitetene, heriblant trafikksikkerhetsdagen på Bruflat. I tillegg til ordinære aktiviteter, gjennomføres regelmessige tiltak og informasjonsarbeid mot bruk av rusmidler.

Ungdommene er organisert i ungdomsrådet. Dette er i aktiv bruk og har fra 6-8 medlemmer. Det er i orverveiende grad ungdommer fra 8. klasse til og med første året på videregående som engasjerer seg i rådet.

2.4.8 Kultur- og kunstproduksjon

En del privatpersoner i kommunen bedriver kunst- og kulturproduksjon på hobbybasis. Deres aktiviteter er viktige bidrag i bygdas kulturproduksjon. Noen få enkeltpersoner bedriver kunst- og kulturutøvelse på profesjonelt nivå.

2.5. Kulturminner

Kommunen har foreløpig ingen egen plan for kulturminner. Oversikten over kulturminnene er likevel relativt god.

2.5.1. Fornminner

Det er utarbeidet kartmateriale som dokumenterer beliggenheten til flere titalls faste fornminner. I hovedsak dreier det seg om fangstgroper for elg og kullgroper. Det er også registrert en del jernvinneanlegg/slaggforekomster.

Det er registrert én gravhaug. Denne ble restaurert i 2007. Det er utarbeidet informasjonsmateriale som sammen med kulturminnet er tilgjengeliggjort for publikum. Gravstaden inngår som en del av kommunens satsing på Den kulturelle skolesekken.

2.5.2. Nyere tids kulturminner

Kommunen har også et oppdatert kart over nyere tids kulturminner. På kartet er det registrert gamle vegfar, tømmervelter, tidligere bruer/brukar, løpestrenger, tidligere møller, sagverk og kraftverk, skifer- og torvuttak, samt fløtningsdammer og minneplater.

Det finnes en del eldre bygg og bygninger i privat eie av kulturhistorisk verdi. Kommunen bistår gjennom regional bygningsvernrådsgiver med veiledning i forhold til bevaring og istandsetting.

2.5.3. Kulturseverdigheter

Kommunen er i ferd med å utarbeide et sommerturkart hvor det i tillegg til turstier også gis en oversikt over utvalgte kulturseverdigheter.

Kartet skal være publikumsvennlig og har som mål å tilrettelegge for økt samhandling mellom og økt fokus på kulturminner og folkehelse. Utvalgte kulturminner inngår i en kommunal vedlikeholdsplan og holdes åpne/tilgjengelige for publikum: Lundebua, Etna Mølle, Gravplassen i Nerre Hestekind, Kongevegen, Etnesenndammen og Rotvoll dammen, kirkene, kommunale minnesteiner/statuer/bautaer og Bergflagget.

Etnesenndammen

Etna Mølle er i kommunalt eie. Bygget og eiendommen er i nokså god stand og har kort avstand til sentrum. Kommunen har mottatt tilskudd til utbedringer på bygget. Arbeidet er under gjennomføring. I nærheten av mølla utvides gang- og sykkelstinet, slik at dette blir gjennomgående fra Bruflat til Sør-Etnedal. Området er aktuelt for utvikling av en kultursti. Det er også potensial for utvikling av kulturhistoriske aktiviteter i tilknytning til mølla.

2.5.4. Immaterielle kulturverdier

Etnedal har en rikholdig kulturarv å ivareta, spesielt på områdene dans, musikk, språk/dialekt, mattradisjoner, håndverk og historie. Særegent for kommunen er fortellingene om Jens von Bustenskjold skrevet av Sigurd Lybeck.

Tradisjonskulturen blir dels ivaretatt gjennom skolen og kulturskolen, gjennom spesielle satsinger (Kultursekkene, Folkemusikk i notid og framtid), gjennom lag og foreninger og gjennom Valdresmusea.

2.6. Etnedal Aktiv og Etnedal Nærmiljøsentral

Etnedal har i flere år vært en fysak-kommune - en kommune som aktivt satser på fysisk aktivitet og forebyggende helsearbeid. Det er ansatt egen folkehelsekoordinator og det er etablert frisklivssentral – Etnedal Aktiv. Brukertallene har vært raskt økende og ligger nå på 120 utløste avtaler med 80 ulike brukere. Etnedal Aktiv er samlokalisert med Tonsåsen Rehabilitering. Her har brukerne tilgang til et stort utvalg av oppdaterte treningsapparater. Tilbudet har blitt meget godt mottatt av brukerne og en ser at også innbyggere uten henvisning i større grad enn tidligere bedriver egenorganisert trening på Tonsåsen. Frisklivssentralen gir veiledning i kosthold og ernæring og tobakk- og rusmiddelbruk. I skolens svømmebasseng gis det tilbud om trening i varmt vann.

Kommunen har videre opprettet en tverrfaglig folkehelsegruppe bestående av representanter fra alle enheter og fra frivillige lag og foreninger. Arbeidet er forankret i kommuneledelsen. I plenum fungerer gruppen som drøftings- og orienteringsforum, mens den tidvis er delt inn i operative arbeidsgrupper for gjennomføring av ulike tiltak.

I januar 2013 åpnet Etnedal Helselag nærmiljøsentral i kommunesenteret. Det er en målsetting at sentralen skal fungere som møteplass og være kontaktpunkt mellom frivillige og personer med behov for bistand til ulike hverdagsaktiviteter. Sentralen gir i tillegg varierte tilbud til asylsøkere og innvandrere. Kommunen yter finansiell støtte til nærmiljøsentralen.

2.7. Kultur og næring

Deler av næringslivet i kommunen har slått seg sammen i organisasjonen Øst-Valdres Utvikling SA (ØVU). Sammen med tilsvarende organisasjoner i de andre Valdreskommunene eier de destinasjonsselskapet Valdres Destinasjon AS (VD). VDs innsats er utadrettet med felles markedsføringsprofil og innadrettet henimot ønsker fra det lokale selskapet. Det er tett dialog mellom VD, Valdres Natur- og Kulturpark (VNK) og kommunene i forhold til felles interesser i skjæringspunktet kultur – helse – næring.

Etnedalsdagane – skogbrukets stand

I samarbeid med kommunen har ØVU utarbeidet en handlingsplan som blant annet fokuserer på økt samhandling mellom kultur og næring. Næringslivet ønsker å øke synergieffektene i tilknytning til etablerte kulturarrangement. Organisasjonen vil i inneværende planperiode satse spesielt mot arrangementene Etnedalsdagane og Hesteslippet på Lenningen.

Utvikling av Etnedalsdagane i samarbeid med næringslivet er spesielt aktuelt etter ferdigstilling av flerbrukshallen. Utviklingsmulighetene for Lenningensområdet har fått utvidet potensial med etablering av Langsua nasjonalpark.

Tabellen i punkt 2.4.6. viser at det finnes flere arrangement med muligheter for ringvirkninger for næringslivet. Bustenskjoldstevnet og Etnedal Sparebank Cup er blant de øvrige arrangementene som trekker mange tilreisende. Padling i Etna og klatring i Sør-Etnedal har vist seg å være attraktive

aktiviteter for turister. På disse områdene er det potensial for ringvirkninger dersom det arbeides målrettet med tilrettelegging og markedsføring.

Etnedal kommune har i dag næringskonsulent i 100% stilling. Denne fungerer som sekretær for ØVU og som bindeledd mellom næringslivet og kommunen.

2.8. Regionalt samarbeid

2.8.1. Valdres Natur- og Kulturpark

Valdreskommunene samarbeider tett seg imellom og med næringslivet gjennom etableringen Valdres Natur- og Kulturpark. Kultur og helse er blant de elementære satsingsområdene i organisasjonen. VNK skal fungere som overbygg og kanal for kommunens prioriteringer på regionnivå.

Kulturmedarbeiderne i Valdreskommunene møtes jevnlig under paraplyen til VNK i et regionalt kulturforum for koordinering og utvikling av samarbeidstiltak innenfor kulturfeltet.

Det er etablert et eget friluftsråd for Valdres tilknyttet VNK. Rådet består av representanter fra alle kommunene, fra frivillige organisasjoner og fra VD. Det skal samordne og ivareta oppgaver innen friluftsliv i regionen.

VNK har en egen politisk vedtatt handlingsplan med konkret satsing på følgende relevante områder i 2013: Frisk i Valdres, Valdres friluftsråd, stier/løyper/skilting, kulturminner, festivaler, sceniske utøvere og billedkunst, idrett, Ung i Valdres og Valdresmusea.

Bolyst i Valdres er et treårig prosjekt i regi av VNK hvor det søkes å skape større bevissthet og økt kompetanse rundt Valdresidentiteten. Kultur er blant verdiene i satsingen.

VNK har søkt om og fått tilsagn om midler til skilting og klipping av sommerturstier. Etnedal kommune får en andel av midlene og er godt i gang med arbeidet.

2.8.2. Valdresmusea

Valdresmusea er landets tredje største friluftsmuseum og består av fire ulike avdelinger – Valdres folkemuseum, Garbergfeltet, Bautahaugen samlinger og Bagn bygdesamlinger. Museet eies av de seks Valdreskommunene i fellesskap. Flere instanser er tilknyttet museet: Norsk institutt for bunad- og folkedrakt, Valdres folkedraktsaum, Bygningsvernrådgiver for Valdres, Austnorsk folkemusikksenter, Instrumentverkstaden, bladet Folkemusikk, Folkemusikkarkivet og Opplandsarkivet.

Museet fungerer som kommunenes knutepunkt for kulturminner og tradisjonskultur. Det er en viktig bidragsyter som regional kulturarena og kulturformidler innenfor sine områder.

2.8.3. Valdresbiblioteka

Bibliotekene i Valdres har samarbeidet i mer enn 15 år. De er ulike når det gjelder lokaler, bemanning, struktur og ressurser, men har likevel felles mål som er nedfelt i en overordnet strategi.

I 2004 fikk Oppland fylkesbibliotek støtte fra ABM-utvikling til prosjektet «Det saumløse bibliotek Oppland». Prosjektet gikk ut på bygge opp en modell med interkommunale samarbeidsløsninger, og Valdres var pilotregion på bakgrunn av det gode samarbeidet som allerede var innarbeidet. Som følge av prosjektet utarbeidet alle bibliotek i Oppland egne regionale bibliotekplaner. Samarbeidet har resultert i felles logo, utvikling av nettside og prosjekter av ulike slag. Det bibliotekfaglige miljøet er styrket og erfaringsutveksling fører til økt kunnskap og inspirasjon i den enkelte kommune.

“Valdresbiblioteka” er blitt et godt innarbeidet begrep. Valdresbiblioteka skal være møteplasser i lokalsamfunnet, digitale veivisere og formidlere av litteratur og kunnskap.

2.8.4. Valdres Scene

Austnorsk folkemusikksenter har etablert Valdres Scene som ei sjangerfri scene for Valdres der alle musikalske uttrykk slipper til. Tiltaket har ingen fast geografisk plassering, men benytter aktuelle kulturarenaer i alle Valdreskommunene. Ordningen samarbeider med godt etablerte instanser om 6-8 profesjonelle oppsetninger årlig.

2.8.5 Annet

Valdres vidaregåande skule tilbyr fordypning i idrettsfag og i kulturfag på studiespesialiserende linjer. I tillegg finnes det et profesjonelt miljø regionalt innenfor idrettene fotball, ski og friidrett og innenfor kulturfeltet folkemusikk og -dans.

Valdreskommunene samarbeider om ulike arrangement, blant annet Ungdommens kulturmonstring.

3. RESULTATVURDERING KOMMUNEDELPLAN FOR IDRETT OG FYSISK AKTIVITET 2008-2011

Overordnede mål i *Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2008-2011* var prioritert satsing på barn og unge, mer tilrettelegging for fysisk aktivitet og større brukermedvirkning. Målene skulle i hovedsak nås gjennom bygging av anlegg og innføring av enkelte andre tiltak og virkemidler. Det største prosjektet gjennom flere planperioder - bygging av flerbrukshall – ble realisert ved utgangen av forrige planperiode. Også gjennomføring av de fleste øvrige planlagte tiltak kan i hovedsak ansees som god. De fleste planlagte anlegg er oppført, kun unntaksvis er tiltak/virkemidler ikke eller kun delvis gjennomført/innført:

Tiltak	Måloppnåelse	Kommentar
Fastsetting av kommunal andel til bygging av idrettsanlegg	Middels	Ikke vært avsatt som fast pott i økonomiplanen, men det har vært mulig å få til kommunal andel i praksis.
Bruke idrettsrådet, ungdomsrådet og eldrerådet aktivt i relevante saker	God	Kulturråd opprettet for samme formål.
Øke tilskudd til lag og foreninger	Middels	En liten økning har forekommet i planperioden (8,9%).
Alternativt tilbud til organisert idrett	God	Etnedal Extreme opprettet. Kontakt med prioritert målgruppe er krevende.
Klatreveggprosjekt	God	Aktiviteter gjennomført av Etnedal Extreme, anlegg oppgradert i Sør-Etnedal.
Fysak	God	Konkrete tiltak er i funksjon innenfor og utenfor det kommunale systemet.
Turstisatsing	God	Godt i gang og konkret plan for videre arbeid.
Dansetilbud i kulturskolen	Middels	Tilbud etablert men ikke videreført.
Takoverbygg skytebanen	God	Servicebygg ferdigstilt.

Klubbhus Granumsbygd	God	Bygg ferdigstilt.
Utvidelse av lysløype Granumsbygda	God	Trasé ferdigstilt.
Bygging av flerbrukshall	God	Bygg ferdigstilt. Garderobebygg satt opp separat.
Omgjøring av fotballbanen ved skolen til grusbane	God	Kommunen har overtatt anlegget. Banen har nytt grusdekke.
Rehabilitering av klubbhus Oset	Dårlig	Ikke gjennomført pga. praktiske utfordringer.
Orienteringskart Gamlestølen	God	Kart ferdigstilt.
Nærmiljøanlegg Etnedal skule	Middels	På grunn av bygging av garderober og hall, samt trafiksikringstiltak har realisering av nærmiljøanlegg kun kommet delvis i gang.
Ballnett Mosletta fotballbane	Dårlig	Ikke gjennomført

Tabellen og en samlet vurdering tilsier at kommunen kan vise til god måloppnåelse for avsluttet planperiode.

Etnedalshallen

4. UTFORDRINGER, PRIORITERINGER OG UTVALGTE SATSINGSOMRÅDER

4.1. Generelle utviklingstrekk

I planstrategien for Etnedal påpekes det at innbyggertallet i kommunen har vært synkende de siste årene. Økning i antallet i 2012 relateres til det etablerte asylmottaket. Det befinner seg relativt mange personer på mottaket som har fått innvilget flyktningestatus, men som venter på å bli bosatt. Frem til bosetting i annen kommune, oppfattes denne gruppen som innbyggere i Etnedal med et likeverdig krav på tjenester. Dette aspektet må det tas høyde for også innenfor områdene kultur, fysisk aktivitet og folkehelse.

I planstrategien nevnes det også at en vil oppleve en endring i befolkningens alderssammensetning, med en økning i aldersgruppen 45-66 år på kort sikt og i gruppen 67 år og oppover på lang sikt. I kommunens oversikt over helsetilstanden i befolkningen kommer det frem at kommunen statistisk sett ligger dårligere an enn landet for øvrig blant annet når det gjelder inntekt, utdanning, antall uføretrygdede, røyking blant kvinner og psykiske lidelser. Det påpekes at disse faktorene kan bidra til negativ utvikling i folkehelsen, men at jevnlig aktivitet fremmer god fysisk og psykisk helse. Tilrettelegging for fysisk aktivitet, gode nærmiljøer og stimulering av sosiale og kulturelle aktiviteter befinner seg blant områdene hvor kommunen har mulighet til og ønsker å påvirke folkehelsen på en positiv måte.

I planstrategien skisseres det at jordbruk og hytteturisme er viktige næringer for bosetting og sysselsetting i kommunen, men at det er registrert en nedgang i disse bransjene de siste årene. Økt fokus på utvikling av utvalgte opplevelsbaserte aktiviteter kan medføre positive synergieffekter for næringslivet.

Innbyggerundersøkelsen 2011 ble befolkningens tilfredshet med kulturtilbud og tilgang til idrettsaktiviteter målt. Tilfredsheten med det generelle kulturtilbudet ligger litt over landsgjennomsnittet, mens innbyggerne mener at mulighetene til å delta i idrettsaktiviteter er noe dårligere enn snittet for landet. I fremtidige undersøkelser bør resultatene være tilsvarende eller bedre.

4.2. Aktivitet

Etnedal har vært fysak-kommune i flere år. Satsingen på folkehelsekoordinator og frisklivsentrall har nådd ut til mange brukere og det antas at bevisstheten rundt egne levevaner har økt blant befolkningen. Realiseringen av flerbrukshallen har ført til at lag og foreninger både på kultur- og idrettssiden har fått tilgang til den innendørs aktivitetstiden som etterspørres. Dette har medført økning i aktivitetstilbud og deltakertall på idrettssiden. Økningen i innendørskapasiteten har også ført til et bedre tilbud til personer med funksjonsbegrensninger og til personer med annen kulturell bakgrunn.

4.2.1. Organiserte aktiviteter

Det organiserte aktivitetstilbudet til barn og unge i kommunen er forholdsvis godt. Idrettslagene registrerer frafall blant de unge når disse går over i videregående skoler i andre kommuner. Enkelte foreninger har satt i verk tiltak for å imøtegå denne utfordringen og lykkes i noen grad med det. Medlemsoversikten i lag og foreninger viser at andelen voksne som deltar i organiserte aktiviteter tradisjonelt har vært lavere enn andelen barn og unge, spesielt innen fysisk aktivitet. Dette har endret seg noe med etablering av hall og utvidelse av aktivitetstilbudet.

På kultursiden er det registrert færre medlemmer blant barn og unge i foreninger enn i idrettslagene. Aktiviteten i Den kulturelle skolesekken og i kulturskolen er derfor av stor betydning i forhold til denne gruppen. Kulturskolen har opplevd stor utvidelse og utvikling de siste årene. En ser likevel noe ventelister på enkelte tilbud og etterspørsel etter et utvidet aktivitetstilbud blant de unge. Kulturskolens tilbud til andre brukergrupper er begrenset og kan utvikles. Kulturskolen har små ressurser til talentutvikling. Det er en utfordring nasjonalt og lokalt at stadig færre spiller i korps. Aktivitetstilbudet til seniorer er godt ivare tatt gjennom lag og foreninger og gjennom ordningen med Den kulturelle spaserstokken. Det er potensial for ytterligere tilrettelegging av organiserte aktiviteter for personer med spesielle behov.

4.2.2. Egenorganisert aktivitet og friluftsliv

Selv om det per i dag er relativt godt tilrettelagt for organiserte aktiviteter, er det ikke alle som finner tilbud de anser som attraktive i denne kategorien. Tilrettelegging for alternative aktivitetsformer er derfor en del av kommunens strategi.

Når det gjelder andel av befolkningen som driver egenorganisert fysisk aktivitet, kan observasjoner tyde på at tallet er økende. Større fokus på utvikling av nærmiljøene og infrastruktur for dette formålet, samt økt fokus på informasjon har lagt grunnlag for dette. Det er likevel grunn til å anta at potensialet for ytterligere økning i antallet som er aktive i egen regi er til stede. Dette forutsetter fortsatt tilrettelegging av muligheter i nærområdene der folk bor og i området rundt hallen hvor barn med behov for skyss deltar i organiserte aktiviteter. Det kan også i større grad satses på samarbeidstiltak for å øke bruken av eksisterende anlegg og aktivitetstilbud. Økt aktivitet og bruk av anlegg og infrastruktur innebærer også sterkere fokus på universell utforming. Informasjonsarbeid, synliggjøring av muligheter og skilting er av elementær betydning for befolkningens deltakelse i aktivitet og for økning i egenaktivitet og andre positive levevaner. Satsingen på slike tiltak kan med fordel økes.

Ungdom har tilgang til trimrom ved ungdomsklubben hvor de kan trene i egen regi. Aktiviteten har opplevd utfordringer med tilgangsstyring til rommet og med vedlikehold av utstyret på grunn av manglende driftsbudsjett. Her bør løsninger vurderes slik at egenaktiviteten kan opprettholdes eller økes. Befolkningen har for øvrig et godt treningstilbud på Tonsåsen.

For å nå ut til flere, ansees det som viktig å etablere et variert utvalg av uformelle møteplasser og å tilrettelegge og bidra til aktivitet av mer uformell karakter. Aktivt samarbeid med nærmiljøsentral og det lokale næringslivet skal være en av kommunens satsinger i denne retningen.

Tilrettelegging av turstier og skiløyper med utgangspunkt der folk bor/oppholder seg er noe kommunen jobber med og fortsatt bør ha fokus på. I hytteområdene har løypelag og velforeninger en viktig rolle i forhold til dette, mens kommunen i samarbeid med lokale foreninger må jobbe med tilrettelegging ut fra bolig- og oppholdsområder i kommunen.

For å få til en god drift og vedlikehold av stier og løyper er organiseringen av løypelag og velforeninger viktig. Gode stier og løyper avhenger av samarbeid mellom hytteeiere, innbyggere, grunneiere og kommunen. Her bidrar kommunen mye i dag, og det bør en fortsette med. Kommunen bør også opprettholde, og om mulig øke, den økonomiske støtten som gis til drift og vedlikehold av stier og løyper.

Jakt og fiske er viktige frilftsaktiviteter for mange både innbyggere og hytteeiere. Det er næringspotensial i organisering av småviltjakt i kommunen. Per i dag er det få områder i kommunen der det selges jaktkort. Med en bedre organisering innenfor større områder ville småviltjakta kunne bli bedre tilgjengelig for flere og samtidig gi grunneiere inntekter.

Fiske er godt organisert i noen områder, men også her bør arbeidet for å få til bedre organisering, informasjon og tilgjengelighet videreføres.

Det tette regionale samarbeidet gir muligheter for et bredere spekter av tilbud både innenfor organisert og uorganisert aktivitet. En videreføring av satsingen planlegges i perioden.

I løpet av planprosessen har det kommet inn innspill på nye aktiviteter. Én aktør har ønske om at kommunen i samarbeid med næringslivet skal satse på opprettelse av en humorfestival /

Butenskjoldfestival. Samme aktør ser også stort potensial i et spektakulært vintershow med lyssetting av isen i Juvfossen. Kommunen vil støtte initiativet dersom det blir aktuelt.

4.3. Bygg og anlegg

Situasjonsbeskrivelsen viser at kommunen har et relativt godt utviklet tilbud med hensyn til bygg og anlegg til kultur- og idrettsformål. Det finnes tilgjengelige lokaler i nesten alle grender og flerbrukshallen og samfunnshuset er dekkende for svært mange aktivitetsbehov. Utbyggingsgraden av øvrige relevante idrettsanlegg er også god. Det er likevel avdekket et generelt behov for oppgradering av enkelte eksisterende anlegg.

4.3.1. Samfunnshuset og nærmiljøet ved skolen / hallen

Samfunnshuset er nedslitt og har behov for oppussing. Nye bord og stoler ble innkjøpt i 2012. Scenen skal renoveres og får fast lyd- og lyssetting. Gulvet er av en kvalitet som er godt egnet til aktivitet, men det er slitt og har behov for utbedring. Det finnes ikke fungerende ventilasjonsanlegg i salen. Uteområdet ved skolen har vært preget av byggeaktivitet i forbindelse med trafikkisikringstiltak og oppføring av hall og garderobebygg og en ser frem til ferdigstilling av området. Både samfunnshuset og utearealene fungerer i tillegg til å være skoleareal også som nærmiljøområde og er kommunens største kultur- og idrettsarena.

4.3.2. Kommunesenteret Bruflat

Gjennom planprosessen har det fremkommet at det eksisterer ønske om og behov for flere uformelle møteplasser i sentrum, spesielt for eldre ungdom og foreldre med små barn. Etablering av lekeplass, grillplass og parkbenker er nevnt.

Videre er det behov for å vurdere arena for 17. mai-feiring. Per i dag feires dagen på Bruflat med transportabel scene og bevertning i innleid telt. Løsningen fungerer godt, men er kostnadbar å drifte. Bygging av amfiscene er foreslått. Det er nedsatt en arbeidsgruppe bestående av politikere og administrativt ansatte som skal utarbeide en tiltaksplan for utvikling i sentrumsområdet.

Treningsrommet ved ungdomsklubben bør oppgraderes i perioden. Innetemperaturen er lav vinterstid. Det anbefales innsetting av isolert ytterdør med brukervennlig låsesystem. Montering av enkel oppvarming av lokalet vurderes.

Også ved biblioteket er det avdekket behov for endringer. Sett i lys av ny biblioteklov, er det ønskelig og hensiktsmessig å gjøre om biblioteket til et mer interaktivt møtested og kulturarena. Videre skal inngangspartiet få universell utforming.

Like sør for kommunesenteret arbeides det med ferdigstilling av sykkelsti til Lundebrua. Ved Hellefossen er badeplassen i aktiv bruk. Her har kommunen planer om bedre tilrettelegging for personer med barnevogner og rullestol.

I et langsiktig perspektiv bør kommunen satse på etablering av sykkelsti / gangveg mellom kommunesenteret og skolen / samfunnshuset.

4.3.3. Idrettsanlegg

De fleste registrerte idretts- og nærmiljøanlegg eies av lokale lag og foreninger, men også kommunen er eier av flere anlegg. I henhold til bestemmelsene for tilskudd til anlegg fra spillemidlene har eierne et langsiktig ansvar for vedlikehold av anleggene slik at disse er tilgjengelige for bruk i inntil 40 år etter at tilskudd er mottatt. For lagene betyr dette i mange tilfeller betydelige løft både finansielt og dugnadsmessig. Også for kommunen innebærer dette langsiktige forpliktelser, både i form av direkte midler til vedlikehold og også mer indirekte gjennom driftsstøtte til lag og foreninger.

I planprosessen har det kommet frem to innspill om bygging av anlegg i kategorien ordinære anlegg. Øvrige innspill til idrettsanlegg befinner seg i kategorien nærmiljøanlegg. Denne tendensen er i tråd med kommunens generelle vurderinger i forhold til behov.

4.3.3.1. Nærmiljøanlegg

Klatreanlegg Sør-Etnedal

I Sør-Etnedal finnes det klatreområder som er velkjente i klatremiljøer både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Både Tintonberget og Madslangerudberget benyttes av tilreisende klatrere. Også i området Hansespranget er det potensial for etablering av gode klatreanlegg. Gjøvik klatreklubb arbeider med utvikling av klatreområdet i Madslangerudberget, mens Valdres klatreklubb bygger traséer i Hansespranget. Feltene skal i hovedsak kunne nyttes av amatører, men områdene skal tilrettelegges slik at de også er attraktive for tilreisende.

BMX-løype og treningsrom på Mosletta

I boligområdet ved Mosletta er det utviklet et godt nærmiljøområde. Højarast II er sentral aktør i vedlikehold av anleggene og utviklingen av området. I tillegg til klubbhus og fotballbane, finnes det skiløyper og aktivitetsanlegg i området. Laget planlegger etablering av aktivitetsløype for sykkel i boligfeltet.

Højarast II ønsker også å etablere treningsrom i klubbhuset.

Oppgradering av skiløyper ved skolen

Ved Etnedal skule finnes ei to-kilometer lysløype, samt en femkilometer som ikke er lyssatt. Begge løypene benyttes i organisert og uorganisert aktivitet både av skole, lag/foreninger og privatpersoner. Det er behov for både vedlikehold og oppgradering av løypene. Løypene er godt plassert med tanke på utvikling av området som arena for profesjonelle idrettsaktiviteter og for egenorganisert fysisk aktivitet for enkeltpersoner og familier. Skolen har tilrettelagte akebakker i området, fotballbanen kan benyttes som stadion vinterstid og garderobes med dusj befinner seg i umiddelbar nærhet. Aktiviteter i Etnedalshallen kan gi ringvirkninger for bruk av løypene og hallens fasiliteter kan disponeres ved konkurranser.

Etnedal skilag planlegger oppgradering, utvidelse og lyssetting av deler av eksisterende løyper. Areal er disponiblet. Kommunalt samarbeid med skilaget om drift av anlegget må avklares.

Nærmiljøanlegg ved skolen / hallen

I forbindelse med sikringsarbeidet vedrørende trafikkavvikling av Etnedal skule vil aktivitetsområdet bli noe endret. Området fungerer i dag som skolegård for elevene, som idrettsarena for lag og foreninger og som nærmiljøanlegg for befolkningen. Denne form for sambruk er nødvendig og hensiktsmessig i

små kommuner. Sambruken har hittil ikke medført større utfordringer, den har tvert imot bydd på gode synergieffekter mellom skole, idrett, kultur og folkehelse.

I planperioden vil området være et av kommunens satsingsområder. Det er ønskelig at det videreutvikles med tanke på aktivitet og suppleres med aktuelle nærmiljøanlegg. Bygging av ballbinge og isbane vurderes. Tiltak som berører fritidsbenyttelsen av arealene drøftes med idrettsrådet, kulturrådet og ungdomsrådet.

Nærmiljøanlegg Bruflat / Haugalia

Det tettest befolkede området i kommunen finnes i sentrum med Bruflat og Haugalia.

Sentrumsutviklingsgruppa arbeider med utviklingen av området. Kommunens satsing på trivsel og forebygging er elementær i denne sammenheng. Flere nærmiljøanlegg befinner seg allerede i området, men det er behov for helhetlig tenkning, rehabilitering av anlegg og etablering av nye nærmiljøanlegg. For sentrumsområdet er det naturlig å knytte tettere bånd mellom fysisk aktivitet, kultur og folkehelse. Kommunen har allerede mottatt tilsagn om spillemidler til bygging av sykkelsti ved Hellefossen og prosjektet forventes fullført i 2013. Arbeidet med etablering av kulturstier / trimløyper og sykkelstier videreføres i planperioden. Tiltakene bør sees i sammenheng med kulturminner (bl.a. Etna Mølle), rekreasjonsområder og eksisterende nærmiljøanlegg. Haugalia Vel har planer om oppgradering av grusbanen i boligfeltet, samt etablering av gapahuk, grillplass og sittebenker. Andre innspill til nye anlegg i sentrumsområdet er lekeplass, ballbinge, isbane, sykkelløyper, skateboardramper og klatrevegg. Det forventes at sentrumsutviklingsprosessen vil munne ut i konkrete forslag også i forhold til bygging av nye nærmiljøanlegg.

4.3.3.2. Ordinære anlegg

Innendørs skytebane ved skytterhuset

Etnedal skytterlag har planer om bygging av ny innendørs skytebane i tilknytning til lagets eksisterende anlegg ved Lundebua. Totalkostnad for anlegget stipuleres til 3,5 millioner kroner. Planene er registrert i langtidsprogrammet til Oppland fylkeskommune.

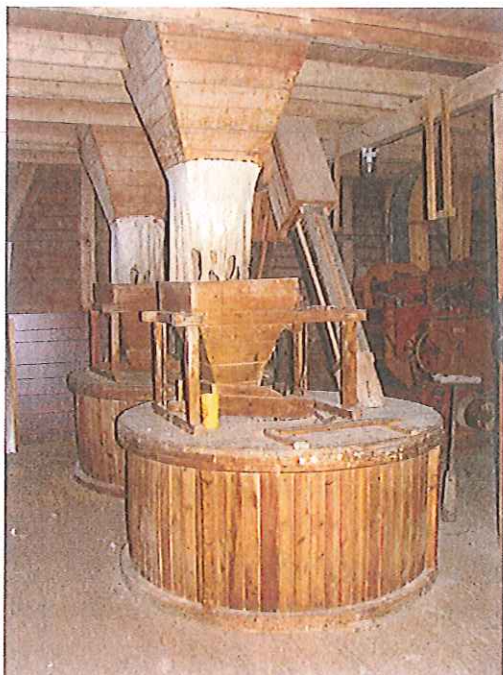

Etnedalshallen

Etablering av Etnedalshallen har medført god økning i aktivitet på flere områder. Bruken er generelt høyere enn stipulert og tildeling av brukertid fungerer godt. Målinger av akustikken viser at det er lengre etterklangstid enn anbefalt. Tiltak for å utbedre forholdene vurderes. Enkeltpersoner i fotballklubben og idrettslaget drøfter påbygging av Etnedalshallen. Dette for å ha et permanent bygg for sportsdekket samtidig som hele fotballarealet kan benyttes. Påbygget vil også kunne romme en moderne treningssal. Øvre etasje kan romme publikumstribuner. Tankene er løselige og ikke behovsprøvd. Arealer til eventuell utvidelse er uavklart.

4.4. Kulturminner

Kommunen har relativt god kulturminneoversikt selv om det ikke foreligger en egen plan for området. Det har blitt gjort godt arbeid på en del områder innenfor dette feltet, men tiltakene er sporadiske.

Fra Etna Mølle

Kulturminnefeltet er ikke tilgodesett med budsjettmidler og personalressursen er begrenset. Kommunen bør utarbeide en mer helhetlig strategi for bevaring, tilgjengeliggjøring og synliggjøring av kulturminner. Den planlagte regionale kartleggingen og planarbeidet for området imøteses. I tillegg bør det lages en enkel administrativ plan for regelmessig rydding av utvalgte kulturminner. Opprettelse av tjenesteområde for kulturminnearbeid med medfølgende budsjettmidler vil åpne for en mer målrettet satsing på kulturminner. Blant de utvalgte kulturseverdighetene er Etna Mølle det objektet det bør fokuseres mest på i planperioden. Kommunen har mottatt tilsagn om midler fra Norsk Kulturminnefond til utbedringstiltak på Mølla. I et langsiktig perspektiv kan en se for seg å utvikle Mølla til et informasjons- og aktivitetsområde.

4.5. Kultur og næring

Det er kartlagt områder i kommunen med potensial for økt verdiskaping gjennom samhandling mellom feltene kultur og næring. ØVU sin satsing på Etnedalsdagane i 2012 har lagt grunnlaget for en videreutvikling. Det samme potensialet gjelder for Lenningenområdet med Hesteslippet og utvidelsen av Langsua nasjonalpark. Utvikling og markedsføring av klatrefeltene i Sør-Etnedal kan gi gode synergieffekter for næring og bosetting. Disse innspillene er i tråd med det regionale konseptet i Valdres Natur- og Kulturpark.

Kommunens rolle, samt økonomisk og personell ressursbruk må drøftes i tilknytning til dette.

4.6. Kommunal organisering og økonomiske virkemidler

Kulturkontoret har de siste årene opplevd utvidelse av sitt ansvarsområde på flere felt: ungdomsklubben med treningsrom, Den kulturelle spaserstokken, Etnedal kulturråd, aktivitetskalender, flerbrukshall, Etnedalsdagane, Etna Mølle og planarbeid. Omfanget av ulike tilskuddsordninger og administrering av disse har også vært økende de senere årene. Dette medfører merarbeid rundt søknader, planer for arbeidet, saksbehandling og rapportering for bruk av midler. Det registreres videre et krav om økt samhandling mellom og på tvers av fagområder og mellom ulike aktører lokalt og regionalt.

Tildelt tidsressurs på 50% er uendret. Kulturetaten har måttet prioritere innenfor disponibel ressurs. Dette har medført at en del oppgaver ikke har kunnet blitt løst. Denne utfordringen vil en møte også i den nye planperioden dersom tiltak ikke iverksettes. For å unngå å støte på utfordringer i å nå målsettingen i *Kommunedelplan for kultur, fysisk aktivitet og folkehelse 2013-21* må organisering av oppgaver og bruk av personalressurs vurderes.

Den direkte økonomiske driftsstøtten – kulturmidler - til lag og foreninger er relativt beskjeden og har opplevd minimal økning den siste perioden. Generell kostnadsøkning i samfunnet medfører at støttens reelle verdi reduseres. Det kommunale tilskuddet til lag og foreninger bør økes i planperioden.

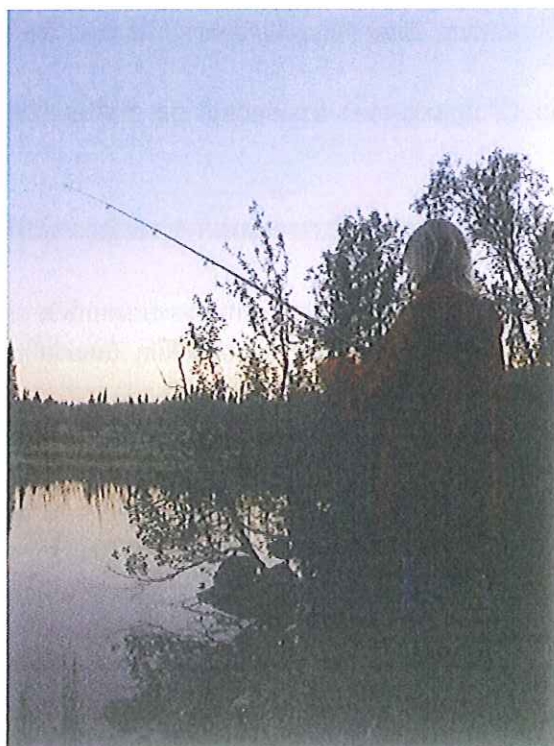
5. HANDLINGSPROGRAM FOR 2013-17

Med bakgrunn i den avdekkede statusen for aktivitet og anlegg, samt sett i lys av kommunens satsing på folkehelse og forebyggende arbeid, er det ønskelig å prioritere en anleggspolitikk som tilrettelegger for økning i egenorganisert aktivitet. En tar derfor i planperioden i større grad enn tidligere sikte på utbygging av nærmiljøanlegg. Videre ser en seg tjent med fokus på vedlikehold og rehabilitering av eksisterende anlegg, da enkelte av disse begynner å bli tilårskomne. Utbyggingsstrategien skal ledsages av tiltak som økt fokus på og bruk av etablerte anlegg og tilbud.

I planperioden skal kommunen videreføre fokuset på folkehelseaspektet. Spesielle satsingsområder innenfor friluftsliv er oppgradering av sommerturstier. I tillegg søkes det å generere hyppigere bruk av tilbudene.

Kulturminnearbeidet skal prioriteres høyere enn tidligere. Kommunen ønsker videre å se på mulighetene for større samhandling mellom kultur og næring. Utvikling av kultur- og aktivitetstilbud som gir synergieffekter for næring skal prioriteres. Alle tiltak skal sees i lys av krav om universell utforming og ta hensyn til estetiske og miljømessige aspekt.

Det regionale samarbeidet skal videreføres og utvikles der det er hensiktsmessig. Den kommunale organiseringen av fagområdet og personal og økonomisk ressursbruk vurderes i planperioden.

Prioritert handlingsprogram 2013 - 2017

Kommunedelplan for kultur, fysisk aktivitet og folkehelse 2013 - 2021

ORDINÆRE ANLEGG

Anlegg og tiltak	Ansvar	Sted	Totalt kostnad		2013		2014		2015		2016		2017	
			SUM	K	TILSK	PR	TILSK	PR	TILSK	PR	TILSK	PR	TILSK	PR
1. Hall	Etnedal kommune	Etnedal skule	19 000	15 000	3 600	400	1800	400	0	1800	0	0	0	0
2. Garderobes	Etnedal kommune	Etnedal skule	6 600	5 900	700	0	0	0	0	0	700	0	0	0

NÆRMILJØANLEGG

1. Tursti	Etnedal kommune	Hellefossen	480	10	200	270	10	200	270	0	0	0	0	0
2. Utvidelse lysløype	Etnedal Skilag	Etnedal skule	566	158	200	208	566	200	158	0	0	0	0	0
3. Lyssetting lysløype	Etnedal Skilag	Etnedal skule	600	175	200	225	0	0	175	200	225	0	0	0

ANDRE TILTAK

1. Sykkelløype	Højarast II	Mosletta	78	0	39	39	0	39	39	0	0	0	0	0
2. Klatreanlegg	Valdres klatreklubb	Hansespranget	80	0	40	40	0	40	0	0	0	0	0	0
3. Strakstiltak	Kommunen/Møllelage	Etna Mølle	343	79	154	110	26	0	154	110	0	0	0	0
4. Oppgradering	Etnedal kommune	Samfunnshuset	350	350	0	0	350	0	0	0	0	0	0	0
5. Skateboardanl.	Ungd.rådev/Helsel.	Ungd.klubben	60	10	50	0	10	50	0	0	0	0	0	0
6. Skilting/klopping	Etnedal kommune	Turstier	558	0	558	0	100	0	458	0	0	0	0	0
7. Tilgjengeliggjøring	Etnedal kommune	Hellefossen	50	50	0	30	0	30	25	0	25	0	0	0
8. Amfi	Etnedal kommune	Bruffat	600	600	0	0	0	0	600	0	0	0	0	0
9. Utbedring	Etnedal kommune	Rasteplasser	100	100	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0
10. Oppgradering	Etnedal kommune	Kongevegen	10	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Kartlegging	VNK	Kulturminner	600	100	500	0	0	0	0	0	100	500	0	0

Sum i 1000 kroner	30 075	22 542	6 241	1 322	15962	2429	937	363	2612	335	6525	700	0	100	500	0	0
-------------------	--------	--------	-------	-------	-------	------	-----	-----	------	-----	------	-----	---	-----	-----	---	---

6. LANGTIDSPERSPEKTIVET

I et langsiktig perspektiv må en være åpen for tilrettelegging for nye aktiviteter og anlegg. Samtidig må det fortløpende sørges for vedlikehold og rehabilitering av eksisterende anlegg. Det anslås å være behov for å øke støtten til aktivitet i lag og foreninger.

Uprioritert liste over tiltak i et langsiktig perspektiv:

TILTAK	Ansvar	Anslått kostnad	Kommunal andel
Ordinære anlegg			
Innendørs skytebane	Etnedal skytterlag	3.500.000,-	200.000,-
Utbedringer/utvidelse hallen	Idrettslagene		
Nærmiljøanlegg			
Nærmiljøanlegg skolen		400.000,-	200.000,-
Nærmiljøanlegg Bruflat		400.000,-	200.000,-
Andre tiltak			
Biblioteket som møteplass	Etnedal kommune	200.000,-	200.000,-
Samfunnshus ventilasjonsanlegg	Etnedal kommune		
Sentrumsutvikling			
Gang- og sykkelveg Bruflat - skolen			
Utvidelse av tur- og sykkelstinetet - Bruflat – skolen vestsida av elva			
Øke kulturmidlene			
Kultur og næring: - samarbeid om arrangement - utvikling av klatre- og padlemuligheter			
Økt tilgjengeliggjøring av kulturminner			
Nytt kulturarrangement			
Etna Mølle – utvikling av aktiviteter	Etna Møllelag		
Oppgradering trimrom klubben		60.000,-	
Etablere treningsrom Mosletta	Høljars IL		

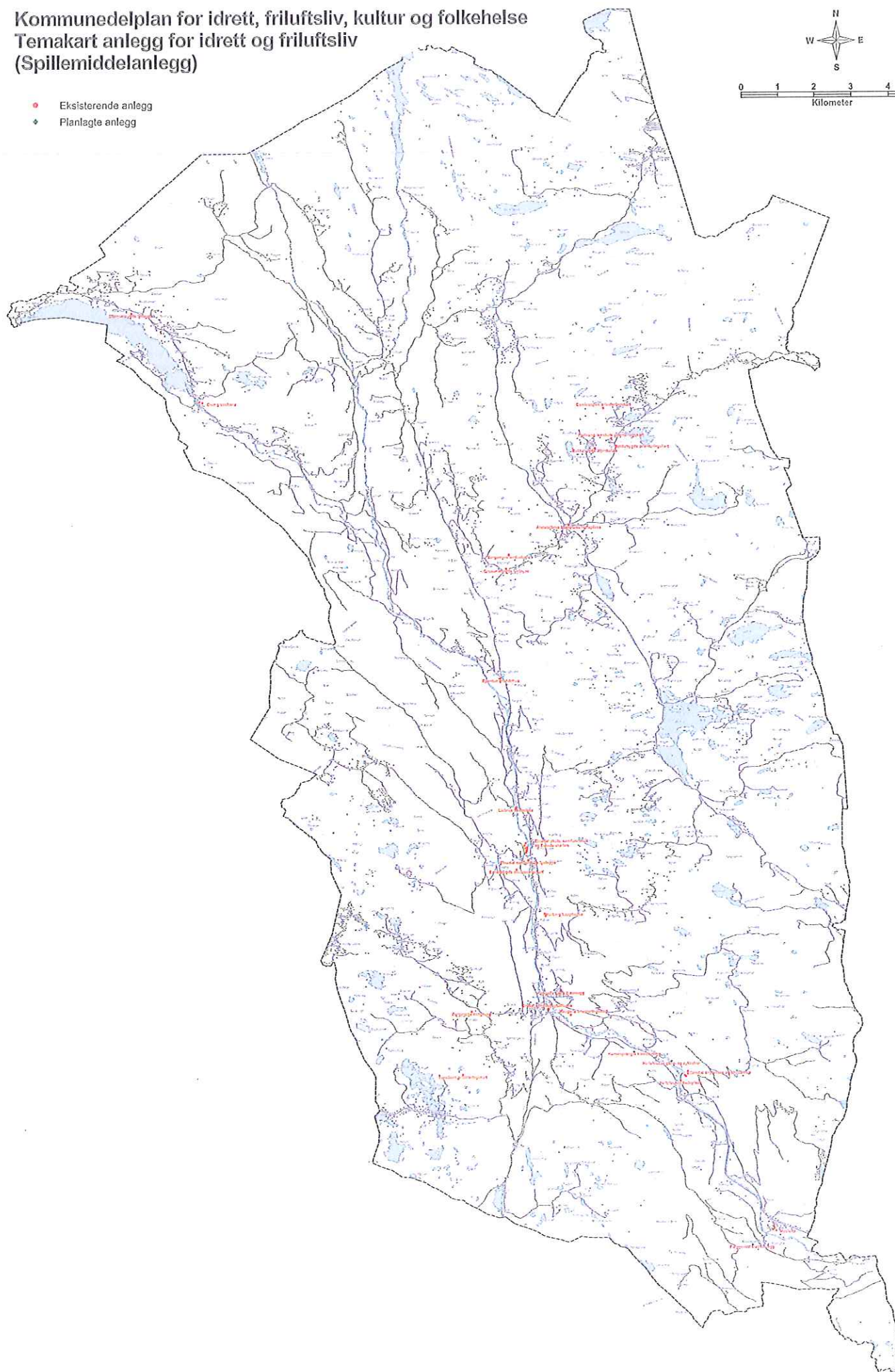
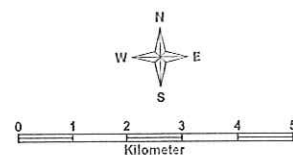
7. VEDLEGG

- 7.1. Kart over registrerte anlegg
- 7.2. Skiløyper
- 7.3. Sommerturstier
- 7.4. Fornminner
- 7.5. Nyere tids kulturminner

Kommunedelplan for idrett, friluftsliv, kultur og folkehelse

Temakart anlegg for idrett og friluftsliv (Spillemiddeleanlegg)

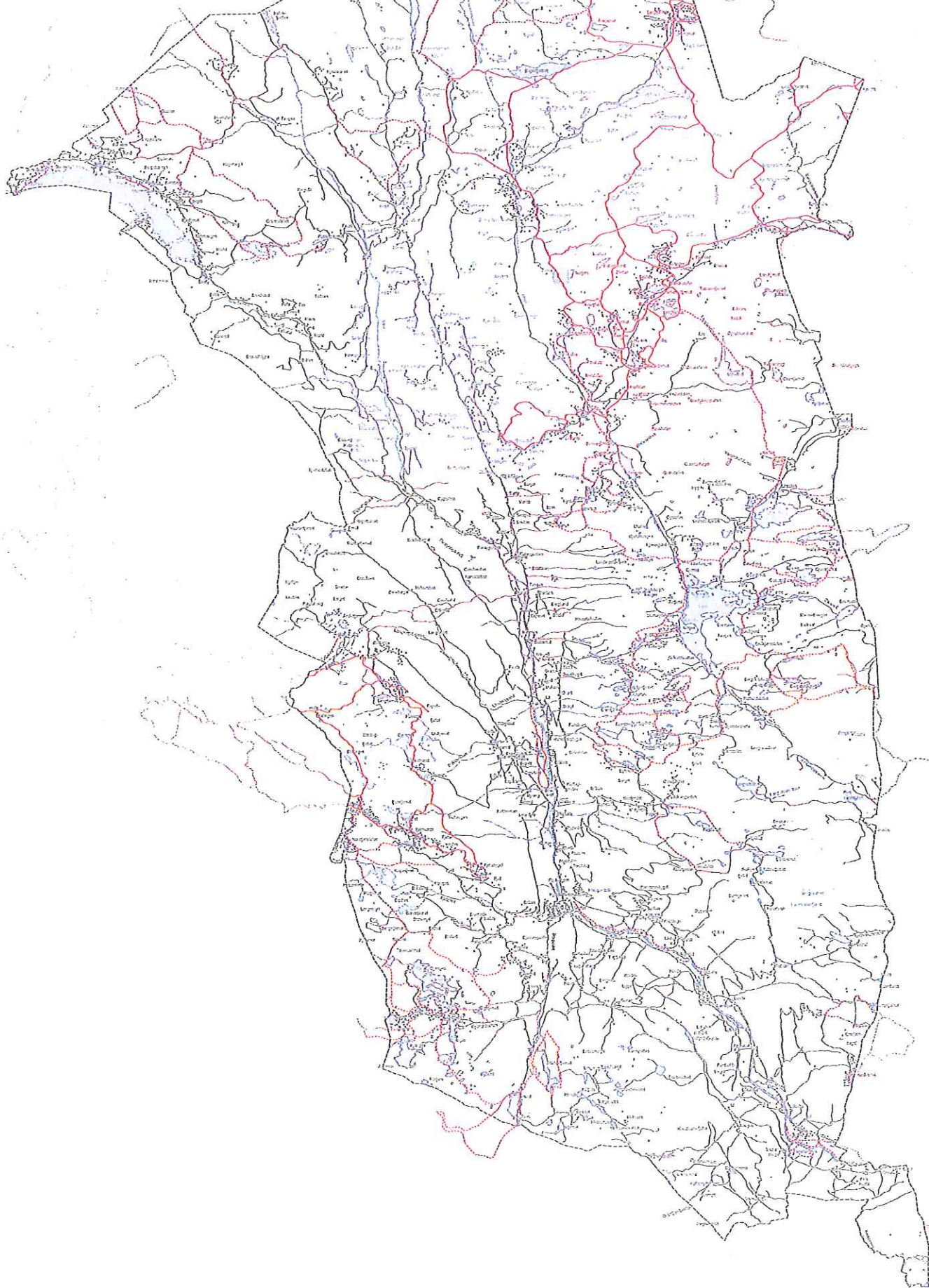
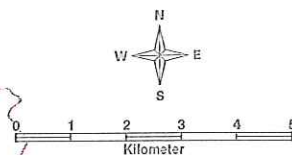
- Eksisterende anlegg
- ♦ Planlagte anlegg

Kommunedelplan for idrett, friluftsliv, kultur og folkehelse

Temakart skiløyper

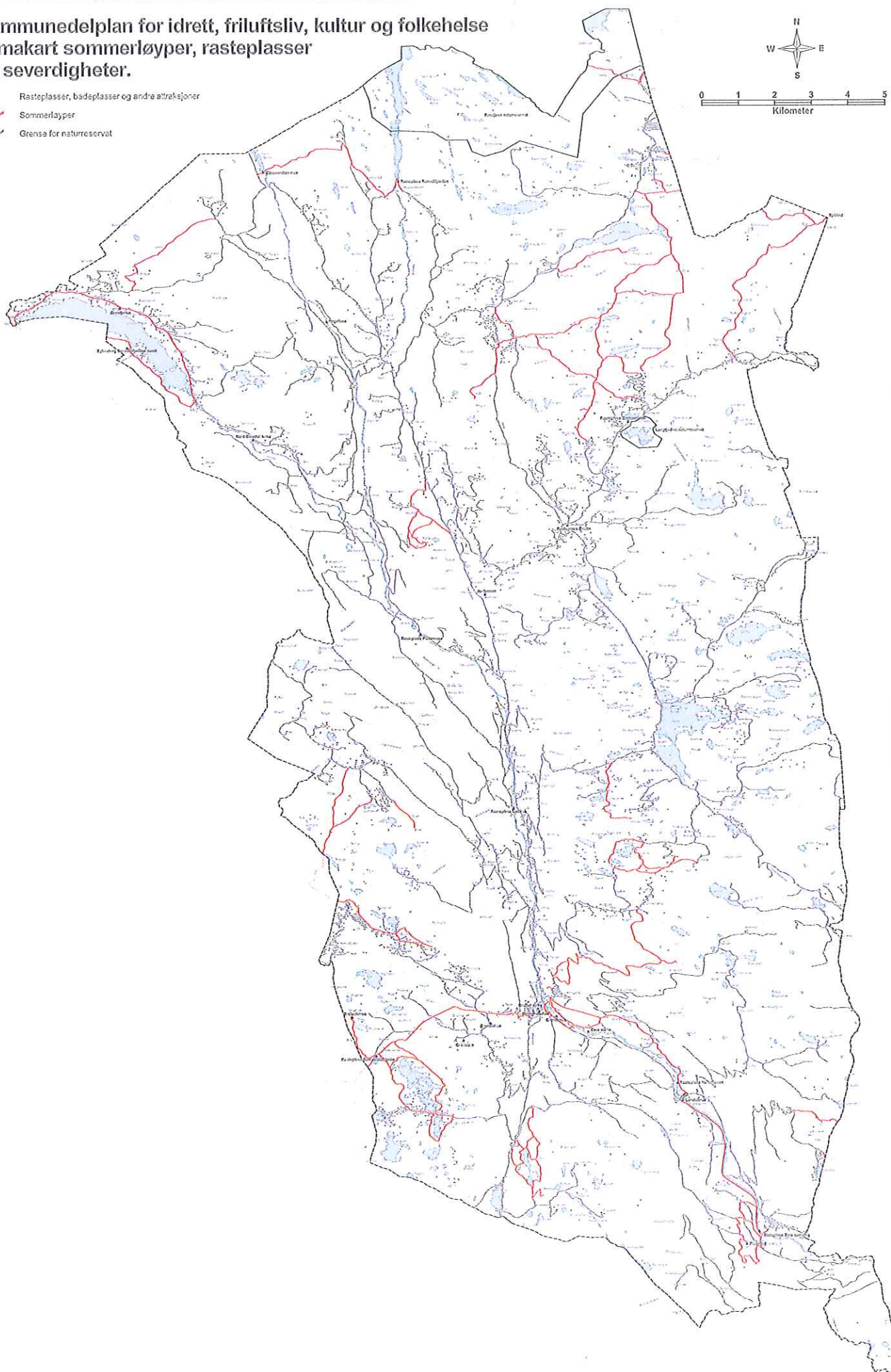
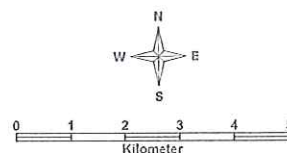
- Skiløype maskinpreparert
- Skiløype scooterpreparert eller uprioritert

Kommunedelplan for idrett, friluftsliv, kultur og folkehelse

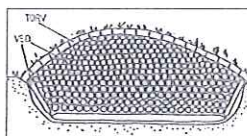
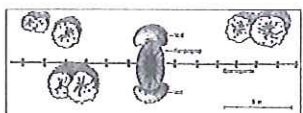
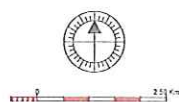
Temakart sommerløyper, rasteplasser og severdigheter.

- A Rasteplasser, badeplasser og andre attraksjoner
- Sommerløyper
- Grense for naturreservat

IKKE JURIDISK BINDENDE

Date	Activity - Bandwidth	Status
12/13/13	Approved for plan of nursing	OK

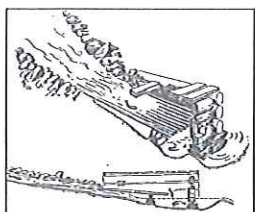
Etne kommun Kommuneplanens arealdel

TEMAKART NYERE TIDS KULTURMINNER

IKKE JURIDISK BINDENDE

0 1000 2000 3000 4000 5000 6000 7000 8000 9000 10000

Datagrunnlag og metode

Kartet er basert på en rekke skriftlige og muntlige kilder. Når det gjelder kulturminner, ligger Eneas i et område som har vært et viktig knutepunkt i Eneas historie. Det er derfor viktig å være oppmerksom på at kartet ikke er et fullstendig bilde av alle kulturminner i området. Det er derfor viktig å være oppmerksom på at kartet ikke er et fullstendig bilde av alle kulturminner i området.

Generelt om kulturminner

Kulturminner defineres ofte som spor etter menneskelig aktivitet i det fysiske miljøet. Kulturminner kan være bygninger, landskap, kulturminner eller andre kulturminner. De kan være fysisk eller kulturelt betingede. De kan være fysisk eller kulturelt betingede. De kan være fysisk eller kulturelt betingede.

Måling og registrering for forvaltning av nyere tids kulturminner

Overordnede målsettinger:

1. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

2. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

3. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

4. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

5. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

6. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

7. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

8. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

9. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

10. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

11. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

12. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

13. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

14. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

15. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

16. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

17. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

18. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

19. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

20. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

21. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

22. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

23. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

24. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

25. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

26. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

27. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

28. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

29. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

30. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

31. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

32. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

33. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

34. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

35. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

36. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

37. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

38. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

39. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

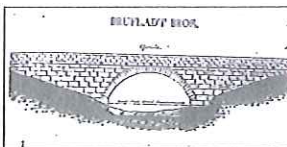
40. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

41. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

42. Være på et representativt utvalg av nyere tids kulturminner med diverse variasjon og egenart.

Tegnforklaring

- Gammelt vegfar etter økonomisk kartverk/forntid
- Gammelt vegfar etter kart fra 1849 og 1863
- Tømmeslette
- Tidligere knutepunkt
- Løpestreng
- Tidligere sag
- Tidligere mølle
- Tidligere kraftverk
- Tidligere vedplass/engbu
- Offisiell veg
- Privat veg

Navn	Byggingstid	Byggingstype
Byggingstid	Byggingstype	Byggingstype
Byggingstid	Byggingstype	Byggingstype
Byggingstid	Byggingstype	Byggingstype
Byggingstid	Byggingstype	Byggingstype
Byggingstid	Byggingstype	Byggingstype
Byggingstid	Byggingstype	Byggingstype
Byggingstid	Byggingstype	Byggingstype
Byggingstid	Byggingstype	Byggingstype
Byggingstid	Byggingstype	Byggingstype

Kartet er utarbeidet av Etne kommun og er ikke juridisk bindende. Kartet er utarbeidet av Etne kommun og er ikke juridisk bindende. Kartet er utarbeidet av Etne kommun og er ikke juridisk bindende.

